

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . 45 lei

6 luni 20 "

3 luni 10 "

Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, **CALEA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

S U M A R

— Tot despre Societățile prin acțiuni, de d-l profesor *I. Tănoveanu*.

JURISPRUDENȚĂ

— Cas. s. II: *Eliza C. Săvulescu cu C. Săvulescu* (Partea care a dat mulțumire înscrisă sau a executat de bună voe o hotărâre care nu este susceptibilă de executare, nefiind rămasă definitivă, nu mai are dreptul de a apela potrivit art. 317 pr. civ. — Dacă însă hotărârea e dată cu execuție provizorie, ea fiind susceptibilă de executare, executarea ei nu ridică părții dreptul de a disueta în apel temeinicia ei);

— Cas. s. III: *Minist. de Finanțe cu G. I. Dobrescu* (Potrivit art. 88 legea bănuitorilor spirtoase și 13 ult. al. din legea fondului comunal, neprezentarea biletilor de liberă circulație, liberat de percepător, la transportarea mărfii din depozitul producătorului, agenților însărcinați cu constatarea contravențiilor, atrage pedeapsa amendei pentru producător și confiscarea mărfii);

— Tribunalul civil din Lille: Mandatul executorului testamentar fiind de o natură cu totul specială, consistând în executarea testamentului, continuă cât timp ultima voință a defunctului n-a fost adusă la îndeplinire, el neînceput decât atunci când nu mai este ce executa, cu o *Observație* de d-l profesor *D. Alexandrescu*.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de Casație

— *Casație s. I: No. 1: Tutelă.* — Ajungerea minorului la majoritate. — Dacă tutorele mai poate face recurs în numele minorului, după ce minorul a devenit major; *No. 2: Partagiu.* — Dacă partagiul poate fi cerut când se opune prescripția de 30 ani de către unul din comunisti. — Art. 729 c. civ.

Casație s. II: No. 1: Martori. — Ascultarea unora din ei, și lipsa celorl'alți. — Ne stăruința părții de a se ascuți și ceil'alți. — Dacă se poate cere casarea pentru neascultarea lor; *No. 2: Codul silvic.* — Cuptor pentru fabricarea varului. — Construirea lui în apropierea pădurii statului. — Dacă constituie contravenția prevăzută de art. 66 și 69 c. silvic.

Casație s. III: No. 1: Licențe. — Debitant cu ridicata. — Vânzare de vin în cantitate de trei decaltri. — Contravenție. — Art. 8 legea licențelor; *No. 2: Vindere-cumpărare comercială.* — Neexecutarea contractului. — Dreptul la daune, deși partea n'a uzat de art. 68 c. comercial. — Martori. — Listă. — Mențiunile ce ea trebuie să cuprindă. — Sancțiune. — Art. 186 pr. civ.

Tot despre Societățile prin acțiuni

Mulți oameni cinstiți, și mai ales judecători m'au felicitat pentru articolul publicat în «Curierul Judiciar» din 10 Noembrie trecut, sub titlul «*Societățile comerciale și industriale în România.*»

În acel articol după ce spuneam câteva lucruri neregulate ce se petrec la o Societate care merge bine, și care e condusă de oameni cinstiți, adăogam «*Și încă nu le-am spus pe toate.*»

Fiind rugat de persoane bine intenționate, ca să continui, și considerând lucrul în interesul public, voi continua mai ales că s'au petrecut de atunci lucruri importante care trebuiesc spuse.

Am cercat să înlătur neregularitățile dela societatea de care am vorbit în articolul precedent, prin justiție, supunând una din neregularități judecătii tribunalului.

Anume, după ce membrii consiliului de administrație pompase cât putuse acțiunile, ascunzând adevăratul câștig sub formă de *rezerve speciale* și distribuind un dividend mai mic decât cel real, au căutat un nou mijloc de a-și face o mai mare parte în câștigul societății.

Pentru aceasta au emis 8000 acțiuni noi pe cursul de 50 lei acțiunea, deși cursul acțiunilor era peste 70, și chiar nu se găseau vânzători cu acest preț.

Dela aceste acțiuni membrii consiliului de administrație au înlăturat mai întâi pe străini, sub cuvânt că vor să dea preferință acționarilor ¹⁾.

În urmă făcând distribuția între acționari, membrii consiliului de administrație au distribuit 2200 acțiuni între dânsii și censori, și 925 de acțiuni la 30 persoane străine de societate, cărora li s'a cesionat câte o acțiune în-trădins pentru a violă regula pe care însuși consiliul de administrație o pusese că străinii nu vor lua parte la distribuire decât dacă vor rămâne acțiuni disponibile după satisfacerea societărilor care au subscris.

După ce s'a luat aproape jumătatea acțiunilor subscrise pentru familiile conducătorilor societății și pentru prieteni, restul s'a împărțit cum a voit consiliul de administrație, în loc a se face distribuirea în mod proporțional or în alt mod prevăzut prin prospect.

Băgați bine de seamă procedura! Membrii consiliului de administrație propun o cotă de emisiune a acțiunilor, 50, și apoi tot ei se reped și pun mâna peste aproape jumătatea noiei emisiuni!

Am voit să văd dacă o atare procedare e regulată, dacă distribuirea altfel de cât *proporțională* cu subscrierile, atunci când prospectul nu prevede altfel de distribuire, este o distribuire legală și echitabilă.

M'am adresat d-lui T. Stelian cel mai mare comer-

¹⁾ Distinsul nostru coleg V. Dimitriu profesor de drept comercial la Facultatea de drept din Iași, consideră ca nelegală și contrarie naturii societăților în participare o atare dispozițiune.

cialist al țării noastre, și mi-a răspuns prin o consultare scrisă și *absolut desinteresată*, că în lipsa de altfel de distribuire prevăzută în prospect, o altă distribuie decât cea proporțională este nelegală, și cei nedreptățiți se pot adresa justiției.

Și m'am adresat justiției, socotind că mi fac datoria de bun cetățean căutând ca prin justiție, cât și prin presă să fac pe cei lacomii să înceteze de a viola dreptul altora.

Vom vedea ce va decide justiția mai înaltă, de o camdată prima instanță a respins acțiunea.

Pentru ce?

Până în momentul actual nu cunosc motivele respingerii; ori-cari ar fi însă ele, toată lumea, are dreptul să le critice, numai partea interesată nu poate avea acest drept. Fie că se va fi admis vre o fine de neprimire propusă de apărătorul societății, fie că în fond tribunalul ar zice ca și membrii consiliului de administrare, că distribuie, în caz de exces de subscriere, se poate face după *bunul plac* al consiliului de administrare, în ambele cazuri eu am drept să atac cu apel hotărârea tribunalului, nu pot însă în mod cuvințios să critic ca jurișconsult hotărârea judecătorilor, făcându-mă judecătorul judecătorilor mei, or judecător în propria mea afacere. Fiindcă ori-cât de desinteresat sunt în această afacere, și ori-cât urmăresc un interes public, totuși s'ar putea să fiu bănuț, cel puțin, că vorbesc din pasiunea luptei.

Însă dacă fac abstracție de hotărâre și critica ei, sunt lucruri interesante în afacere, care trebuiesc spuse în interesul binelui public. Nu mai e vorba de aprecieri, e vorba de fapte.

Societatea s'a prezentat în justiție apărată de doi avocați; pe lângă avocatul său obișnuit a angajat un al doilea avocat, unul din cei mai distinși, dacă nu chiar cel mai distins avocat al Capitalei pentru afacerile comerciale. Avocatul a apărut admirabil societatea și mult am regretat auzindu-l vorbind, că nu mai trăiește răposatul Mișu Schina unchiul defunctei mele soții, ca să se bucure de cîracul său și să-i dea binecuvîntarea lui pentru cărămidă de recunoștință către familia sa!

Văzând că de bine e apărată societatea sau mai bine zis administratorii ei, mi-am amintit cele ce povestea d. R. Garafalo în ședința dela 29 August 1913, a Uniunii internaționale de drept penal ținută la Copenhaga.

O contesă italiană din Turin, foarte bogată, se dusesse acum doi ani în călătorie în Elveția. Când se întoarse găsi casa ei prădată, și se luase un cufăr cu 600000 lei în efecte. Se descoperiră hoții, ei fură arestați, erau o duzină. La Curtea cu jurați ei se prezentară apărați de douăzeci de avocați, printre care mulți erau din cei mai buni avocați ai Turinului. Contesa se miră și nu putea să-și explice cum acești mizerabili hoți putuseră să găsească apărători printre niște avocați atât de mari. Ea a trebuit în cele din urmă să înțeleagă că ea însăși plătea cheltuielile procesului și pledoariile făcute în favoarea hoților săi.

Și d. Garafalo cu energia și spiritul de dreptate și

de interes al binelui public, care-l caracterizează conchide spunând: «Este inadmisibil ca acești oameni să poată să-și exercite meseria în libertate, și când sunt urmăriți, să poată să-și facă luxul de a plăti cu banii victimelor lor, pe cei mai buni avocați».

Lăsând la o parte chestiunea moralității clienților, care desigur ca nu se potrivește de loc cu aceia a indivizilor de care vorbește d. Garafalo, nu e mai puțin adevărat că în toate cazurile, e ciudat să vadă cineva că multe societăți, chiar acelea care au mâncat banii societăților, găsesc totuși îndestul bani ca să plătească avocați iluștri în contra bieților societari, care adeseori nu au mijloace ca să lupte cu aceste puternice adversare.

Cine nu știe cum, acum 40 de ani, delapidatorii de bani publici erau perfect apărați și mergeau la o achitare sigură plătiind 500 de napoleoni din banii cei furaseră, celui mai mare avocat de afaceri penale de pe acele vremi? Aceasta era vama și omagiul aduse de hoți somității baroului!

În urma legii de corecționalizare din 1874, acest mijloc comod de înăvuiție necinstită a dispărut, în schimb însă au apărut societățile dintre care unele fură tot atât de fără scrupul ca și vechii clienți ai avocatului de care vorbeam, iar în caz de înecătură au eu ce să plătească avocați iluștri.

Ce e drept că furtul s'a democratizat, sau ca să mă exprim mai corect s'a socializat. În loc ca a unul singur să fure 100000 or 200000 lei dela Stat, or dela o altă instituție, azi societățile fură în tovărășie de zecimi ori de sute de persoane, pe alte sute, mii or milioane de persoane. În orice caz însă, sub raportul apărării prin avocați, și azi, ca și acum 40 de ani, tot cei cari răpesc bunul altuia sunt mai bine apărați, decât victimele lor. Lucrul e regretabil, dar așa este!

Și acum să reviu la clienți.

Nici nu poate cineva să-și închipuiască cât e de greu lupta cu aceste alcătuiți calificate de persoane morale, și care uneori nu sunt nici persoane și nici morale.

Având avere, pozițiune, cunoștințe juridice și prieteni, am încercat în interesul binelui public, să silesc pe conducătorii unuia din aceste societăți să nu fie hrăpăreți, ci să caute să respecte dreptul altora.

Și până acum trebuie să recunosc că sunt învins!

Domnii administratori au căutat să-și răsbune esluzând din societate pe acela care venea să-i turbure în frumoasele lor afaceri.

Nu este nimic de zis asupra acestui punct, evident eră o incompatibilitate de principii între noi; aveau dreptate asupra acestui punct.

Nu vi se va părea însă straniu că au avut și ciudata idee a cartelului, trimițând o provocare la duel? Sărmanii cavaleri ai evului mediu, care ați inventat duelul ca să evitați sălbăticia pumnului și să reparați inconvenientele imperfecțiunii justiției medievale, nu vi s'ar părea oare vouă, ciudați, cavalerii din zilele noastre vînzători de iere și salam de Botoșani? Vă închipuiți cât

de superbi sunt acești matamoci cu o mână în butoiul de iere, și cu alta mănăind sabia sau revolverul!

Și acești cavaleri nici nu știu cel puțin codul cavalierilor, căci iată ce zice cea mai mare autoritate a materiei duelului. «Într-o neînțelegere care are izvorul în o afacere de bani și care ar fi suscitată de debitor, martorii nu trebuie să lase să se facă duelul fără ca debitorul să fi plătit. E mai mult o afacere civilă, decât o afacere de duel, ar fi în adevăr un mijloc prea ușor de a-și achita datoriile, ucizând pe creditor».

Evident! Ar fi ușor ca în orice afacere fie civilă și mai ales penală, în loc de a termina afacerea prin lupta judiciară, ea să se termine prin o lovitură de sabie sau un glonte de revolver!

Administratorii au avut succes și mai mare la tribunal; acolo au învins.

Cum să nu fii învins când apărătorul societății are toate abilitățile și toate îndrăznețiile?

N'a cutezat oare să invoce înaintea tribunalului autoritatea celui mai înalt magistrat al țării, spunând că probă că distribuția e corectă, este că însuși Primului Președinte al Curții de casațiune i s'a distribuit un număr de acțiuni și dânsul a fost mulțumit cu distribuția? Nu știu ce va zice înaltul magistrat de această invocare necuviincioasă și fără rost a personalității sale într-o afacere litigioasă, numai pentru motivul că a subseris câteva acțiuni în o societate cooperativă de consumare, în or ce caz însă acest singur fapt dovedește îndrăzneala nemărginită a conducătorilor societății și a apărătorului lor, care nu se sfiește spre a se apăra de consecințele faptelor lor, de a se pune la adăpostul unei persoane tot atât de străină ca și subscriitorul acestor linii, de faptele criticabile ale conducătorilor societății.

În adevăr e oare cu puținți ca înaltul magistrat să fi știut că la distribuția acțiunilor subserise, prin tragere la sorți a eșit de 4 ori la 4 membri ai familiei președintelui societății câte 100 de acțiuni, și la nici unul mai puțin de 100? Este oare posibil ca dânsul să fi știut că la familiile a 12 din conducătorii societății au eșit la sorți 2200 de acțiuni, și că la 30 de acționari nou intrați în societate cu câte o singură acțiune, în ajunul subscrierii, li-au eșit la sorți în mijlocie câte 31 de acțiuni, obținând unii dintrînșii chiar 170 de acțiuni pentru o singură acțiune care o posedau?

Știa toate acestea înaltul magistrat, și a aprobat totuși distribuția? Ori subscriind și dânsul, ca ori și care cetățean la o societate cooperativă, cea mai bine văzută de legiuitor din toate societățile, s'a mărginit să-și plătească subscrierea și să-și ia acțiunile?

Și ca să se vadă cât de mult am avut dreptate în criticile noastre și cum am folosit societății de care este vorba, prin procesul pe care i l'am făcut, mă voi mărgini a cită un fapt cu care voi termina.

Societatea în chestiune face actualmente în această

lună un nou apel la public ca să subserie din nou 8000 de acțiuni, cu quota de emisiune 75.

Ne întrebăm însă pentru ce data trecută acțiunile au fost emise cu 50 lei și acum se emit cu 75 lei? Oare au crescut rezervele societății cu o treime în curs de un an?

Di potrivă atunci la 200.000 capital, erau 280.000 fond rezervă, plus 64.000 lei rezerve speciale, iar azila 400.000 în loc să fie 688.000 lei rezerve, sunt numai 525.543. Prin urmare la o rezervă micșorată, și micșorată în detrimentul vechilor acționari, se oferă o quota mai mare, și chiar cu mult mai mare.

Cum se explică acest lucru ciudat?

Explicarea este că emisiunea primă, din anul trecut, a fost făcută pentru membrii Consiliului de administrație și pentru familiile și favoriții lor, și numai acum se face adevărata emisiune pentru acționari și pentru public.

Emisiunea trecută a jefuit pe vechii acționari nedreptățiți la distribuție, ori aceia care n'au avut bani să subserie.

În adevăr, acești acționari care înainte la 200 lei capital aveau 344 lei rezerve, astăzi la 200 lei au numai 262.50 rezerve, din cauză că s'a admis cursul de emisiune 50.

Oare nu puteau înțelege acest lucru administratorii societății, oameni foarte capabili, după cum o dovedește în deajuns înțeleapta conducere a afacerilor economice ale societății?

Desigur că da; însă acești 80 lei la 200, ori 40 %, voiau să-i hrănească laconi conducători ai societății pentru dânsii, pentru prieteni și familia lor.

Dacă nu s'ar fi îndesat la distribuția noilor acțiuni, conducătorii societății ar fi comis o mare greșală în detrimentul vechilor acționari emitând noile acțiuni pe cursul scăzut de 50 lei acțiunea, dar când la distribuție dânsii dau năvală și-și umplu buzunarele, m'î poate fi vorba de o simplă greșală? Nu este oare tot sistemul modern ca cei abili să despoze pe cei mai simpli?

O repet, emisiunea cu 75 lei acțiunea când la un capital de 400.000 se găsește numai 525.543 lei rezervă, pe când înaintea 200.000, fiind rezerve 344.000 s'a emis acțiunile numai cu 50 lei, pe care s'au grăbit a le lua conducătorii societății, dovedește până la evidență, sistemul de jefuire al acționarilor chiar în societățile care sunt foarte bine administrate și ai căror conducători sunt oameni onorabili și cu bună reputațiune în Societate.

Noua emisiune, de astă dată un câștig pentru Societate, dacă va răuși, este datorată în mare parte și sforțurilor care le-am făcut ca aceia care conduc societatea să nu mai continue de a despuia pe acționari cum au făcut cu emisiunea precedentă.

Urez să reușească pentru interesul acționarilor cinstiți, am însă oare care îndoieli în această privință.

Mai întâi, e puțin probabil, ca afară de oamenii simpli, să se găsească persoane ca să dea un capital dublu de

rezervă (pentru 25 să pună la capitalul de rezervă 50), când societatea pentru 400, nu are pus la capitalul de rezervă decât 525 lei, în loc să aibă 800. Aceasta o pot face numai cei din consiliul de administrare, dacă vor fi știind că societatea are rezerve ascunse; altfel cei care știu socotelile nu vor voi să subscrie.

De exemplu subscritorii acestor linii care a subscris aproape 400 de acțiuni pentru dânsul și pentru copiii săi la emisiunea precedentă, și chiar a făcut proces fiindcă nu i s'a distribuit partea sa proporțională de acțiuni, de data aceasta nu va subscrie nici-un ban, fiindcă incontestabil quota de emisiune e prea ridicată.

În realitate prin emisiunea precedentă a păgubit vechii acționari, cea viitoare are de scop să păgubească pe viitorii acționari.

Și afară de aceasta, rezerva neuzită și neobișnuită pe care o fac administratorii prin prospect de a face repartiziunea *«după modul cel mai echitabil cel-l va crede consiliul de administrație»*, ținând seama mai ales de modul cum s'a făcut repartizarea emisiunii precedente, va face pe multe persoane ca să nu subscrie. Această neindicare anterioară însemnează desigur că, dacă acțiunile s'ar căuta și se vor face primă, le vor lua privilegiații, iar dacă nu vor fi căutate le vor da celor care se vor păcăli să subscrie cu cursul ridicat de 75 lei acțiunea. Numai cei care nu știu modul cum au procedat la distribuirea precedentă, d-ni administratori ai societății, pot să-și facă iluziune asupra modului celui mai echitabil de distribuire care li se va aplica.

Termin aci. Am vorbit de o afacere, fiindcă pe una o cunosc, având de regulă a nu mă amesteca în afaceri de societăți.

Colegii și amicii mai cunoscători îmi spun că așa e mai pretutindenea, că de aceea lucrul e obișnuit și nu poate impresiona pe nimeni.

Se poate și atât mai rău!

Eu însă îmi fac iluziunea să cred și să lupt pentru contrariu.

Nu urmăresc un câștig, fiindcă sunt hotărât să cheltuesc mii de lei în această afacere; urmăresc un scop mai mare: interesul public. Că voi reuși sau nu, că justiția țarei mă va ajuta sau nu, de toate acestea eu nu mă preocup. Regula vieții mele a fost; *fais ce que tu dois, arrive ce qui voudra*.

Această regulă pe care am urmat-o în lungul curs al vieții mele nu o voi schimba acum spre sfârșitul ei, și din contră a-și voi ca să fie și norma vieții copiilor mei atunci când eu nu voi mai fi.

În multe amărăciuni și desiluziuni ale vieții, aceasta este singura și cea mai mare mulțumire.

I. TANOVICIANU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 29 Octombrie 1912

Președenția d-lui M. IULIAN, președinte

Eliza C. Savulescu cu C. Savulescu

Apel. — Executarea de bună voe a sentinței apelate. — Neadmisibilitatea apelului. Neaplicarea acestei dispozițiuni când hotărârea apelată e dată cu execuție provizorie. — (Art 317 pr. civ.)

Partea care a dat mulțumire înscrisă pe o hotărâre sau a executat-o de bună voe, nu mai are dreptul de a o apela, potrivit art. 317 pr. civ.

*Această dispoziție trebuie aplicată numai când este vorba de o hotărâre care nu e susceptibilă de executare, nefiind rămasă definitivă și pe care partea totuși o execută de bună voe sau dă mulțumire pe dânsa. Dacă însă hotărârea primei instanțe este dată cu execuție provizorie, o asemenea hotărâre fiind susceptibilă de executare în tot timpul cât apelul va fi pendinte, executarea ei nu ridică părții dreptul de a discuta în apel temeinicia ei *).*

Decizia No. 236/912. — Casată după recursul făcut de Eliza C. Savulescu, decizia Curții de apel din București s. II No. 132/912, dată în proces cu C. Savulescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier G. Stoicescu;

Pe d-l avocat Ștefănescu Priboi, în dezvoltarea motivului de casare; și

Pe d-l avocat C. Francovici, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului unic de casare:

«Rău onor Curte mi-a respins apelul contra sentinței trib Ilfov s. I. I No 236 din 1912, dată pentru pensie alimentară, ce mi se adjudecase de către tribunal pe motiv că a-și fi executat acea sentință, deoarece intimatul nici n'a fost somat sau pus în întârziere și nici un act de executare nu s'a administrat sau dresat de către agenții judecătorești, ci din contra față cu sentința tribunalului de notariat pronunțată contradictoriu, se constată că subsemnata mi-am retras formal cererea de executare, și ca atare, onor. Curte făcând aplicațiunea art. 317 procedura civilă, a comis o rea interpretare a dispozițiunilor citatului articol și deci un exces de putere; Că deasemenea intimatul depunând suma de 75 lei fără a fi somat sau executat prin Corpul de portări această nu echivalează câtui de puțin din partea mea executarea sentinței tribunalului Ilfov s. III No 236 din 1912, deoarece eu deja ceruserm și revocasem cererea mea de executarea menționatei sentințe și ca atare onorata Curte interpretând în mod eronat depunerea menționatei sume, nu poate face cel mult decât a-i aplica intimatului dispozițiunile art. 317 pr. civ., iar nu și subsemnatei care nu am executat menționata sentință și ca atare și din acest punct de vedere Curtea a comis un exces de putere și a interpretat greșit menționatul articol 317 din pr. civ. față cu mine recurenta și prin consecință s'a înălțat

cu totul dispozițiunile prevăzute de art. 387 combinat cu art. 411 și urm. din pr. civ.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că prin sentința Tribunalului Ilfov s. III No. 286 din 1912, s'a admis acțiunea intentată de recurenta Eliza (Elisabeta) Săvulescu, contra soțului său, pentru pensiunea alimentară, și s'a condamnat soțul C. Săvulescu ca să servească recurentei o pensiune alimentară de 150 lei pe lună, pentru tot timpul cât va dura procesul lor de divorț cu execuțiune provizorie;

Că, soția nerămânând mulțumită a făcut apel iar până să se judece apelul a luat dispozițiuni pentru urmărirea plății pensiunii acordate și a ridicat o sumă oarecare de bani consemnată de soț pentru plata pensiunii; că, înaintea Curței de apel, soțul a opus soției executarea sentinței pronunțată de prima instanță și deci renunțarea implicită la apelul interjetat; că, Curtea, prin deciziunea atacată, a admis incidentul și a respins apelul;

Considerând că, în principiu, partea care a dat mulțumirea înscrisă pe o hotărâre, sau a executat-o de bună voe, nu mai are dreptul de a apela (art. 317 din proc. civilă);

Că însă, această dispozițiune trebuie înțeleasă și aplicată numai în cazurile în care este vorba de o hotărâre care nu este susceptibilă de executare, nefiind rămasă definitivă și pe care totuși partea o execută de bună voe sau dă mulțumire pe dânsa;

Că în afară de aceste cazuri, dacă hotărârea primei instanțe este dată cu execuțiune provizorie, o asemenea hotărâre fiind susceptibilă de executare în tot timpul cât apelul va fi pendinte, dispozițiunea art. 317 din procedura civilă nu este aplicabilă și prin urmare, executarea ei nu ridică părții dreptul de a discuta în apel temeinicia hotărârei primei instanțe, întrucât legea dispune astfel;

Că așa fiind o asemenea hotărâre pronunțată cu execuțiune provizorie și executată se poate ataca cu apel;

Că, în speță, Curtea de apel, hotărînd că prin executarea hotărârei pronunțate în prima instanță, soția a renunțat la apelul ce făcuse, a scăpat din vedere că sentința apelată era pronunțată cu execuțiune provizorie și astfel a violat articolul 317 din pr. civilă;

Că prin urmare, motivul de casare este întemeiat; Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S III

Audiența de la 21 Ianuarie 1913

Președinția d-lui GH. P. PETRESCU Președinte
Ministerul de Finanțe cu Gh. I. Dobrescu

Fond comunal. — Contravenție. — Neprezentarea biletilor de liberă circulație la cererea agentului. — Buna credință. — Existența contravențiunii. — Art. 9 și 13 l. fondului comunal și 38 legea băuturilor spirtoase.

Legiuitorul înființând taxa fondului comunal prin legea din 1903, pentru a preveni fraudă ce s'ar putea săvârși, nu a permis sub nici un cuvânt transportarea mărfii din depozitul producătorului, decât fiind însoțită de biletul de liberă circulație liberat de percepător, în contul taxei plătite sau creditate; iar neprezentarea biletilor de liberă circulație la cererea agenților însărcinați cu constatarea contravențiunilor, atrage pedeapsa amendei pentru producător și confiscarea mărfii, tribunalele neputând să scuze pe contravenienți pentru eroare sau pentru lipsă de intențiune de fraudă, potrivit art. 38 din legea băuturilor spir-

toase, aplicabil și în această materie conform art. 13 al. ultim din legea fondului comunal*).

Decizia 33/913. — Casată, după recursul făcut de Ministerul de Finanțe, sentința trib. Argeș No. 437/912, dată în proces cu Gh. I. Dobrescu.

Curte,

Ascultând pe d-l avocat Ch. Marinescu în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Iulian Netter Comărnescu în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 12, 13 din legea fondului comunal combinat cu art. 38 din legea băuturilor spirtoase și exces de putere»;

«G. I. Dobrescu din comuna Muștești a fost obligat la amendă și confiscare de băuturi împreună cu soc. Cooperativă «Masa de piatră» fiindcă a vândut acesteia o cantitate de țuică fără să fi achitat taxele fondului comunal».

«Asupra apelului făcut de Gh. I. Dobrescu, Trib. de Dâmbovița a anulat procesul verbal de contravenție. Motivul pe care s'a întemeiat tribunalul a fost că percepătorul era dus la Pitești cu vârsarea, iar plata fondului comunal s'a făcut primarului care a ținut banii până la întoarcerea percepătorului; că deci apelantului nu i se putea imputa reaua credință de a fi voit a se sustrage de la plata fondului comunal»

«Instanța de fond a pierdut din vedere că legea fondului comunal cere în mod imperios ca plata taxelor să fie făcută înainte de ridicarea băuturii de cumpărător, că băutura nu poate circula fără biletul de liberă circulație care trebuie să o însoțească și în sfârșit legea băuturilor spirtoase la care se referă legea fondului comunal nu ia în socoteală buna credință».

«Hotărârea trib. de Dâmbovița violează dar art. 12 și 13 din legea fondului comunal combinat cu art. 38 din legea băuturilor spirtoase și este dată cu exces de putere».

Având în vedere că intimatul în recurs a fost pus în contravențiune prin procesul verbal dresat la 5 Martie 1911 de controlorul fiscal I. Dumitrescu și aprobat de Ministerul de Finanțe pentru faptul că a pus în consumație o cantitate de 520 litri de țuică pe care a vândut-o societății cooperative «Masa de piatră», fără a fi plătit mai întâi taxa fondului comunal, cum cere art. 13 din legea pentru înființarea fondului comunal din 1903;

Că în contra procesului verbal numitul a făcut apel la tribunal, care l'a apărât de ori-ce fapt de contravențiune, deși constată în fapt că în adevăr dânsul a vândut acea cantitate de țuică, fără a fi plătit taxa fondului comunal, argumentând însă că nu a fost de rea credință când a comis acest fapt deoarece dânsul a înștiințat pe primar cărnă i-a încredințat plata fondului comunal, în lipsa percepătorului care era dus la Pitești cu vârsarea;

Având în vedere că este adevărat că după art. 9 din legea fondului comunal, în caz de lipsa percepătorului, producătorul va înștiința pe primarul comunei respective, care însă va aviza în aceeași zi pe percepător spre a veni să încaseze taxa; că după art. 13, biletul de liberă circulație trebuie să fie prezentat după cerere, în timpul transportului agenților însărcinați cu constatarea contravențiunilor; că orice transport pentru care nu se prezintă bilet de liberă circulație este imediat confiscat; că după ultimul alineat, confiscarea, constatarea fraudelor, fixarea penalităților se vor face după

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 19/913, pag. 228.

regulele prescrise de art. 29 până la 43 inclusiv al legii suscitale;

Având în vedere că rezultă nefindoios din aceste dispoziții formale ale legii, că legiuitorul în scop de a preîntâmpina fraudele ce s'ar putea săvârși, nu a permis sub nici un cuvânt transportarea mărfii din depozitul producătorului, decât fiind însoțită de biletul de liberă circulație liberat de percepător, în contul taxei plătite sau creditate; că neprezentarea biletului de liberă circulație la cererea agenților însărcinați cu constatarea contravențiilor, atrage pedepsa amendei pentru producător și confiscarea mărfii independent de buna sau rea sa credință întrucât legea nu cere o asemenea condiție pentru existența contravenției;

Că din contra, după dispozițiile art. 38 din legea băuturilor spirtoase aplicându-le și în materia de față, potrivit ultimului alineat de sub art. 13 din legea fondului comunal, tribunalele nu pot să scuze pe contravenient pentru eroare sau pentru lipsă de intenție de fraudă;

Considerând că în speță tribunalul anulând procesul verbal de contravenție și achitând pe intimatul în recurs Gh. I. Dobrescu de amenda la care este condamnat pe motiv că nu lucrase cu rea credință și că i-a lipsit intenția de a se sustrage de la plata taxelor fondului comunal, desi se constată că vânduse o cantitate de 520 litri de țuică fără a fi plătit taxa fondului comunal, prin acest mod de a judeca tribunalul a violat dispozițiile art. 12 și 13 din legea fondului comunel combinat cu art. 38 din legea băuturilor spirtoase și a săvârșit un exces de putere, așa că recursul făcut de Ministerul de Finanțe este întemeiat și trebuie a fi admis, urmând a se casa sentința Tribunalului;

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

TRIBUNALUL CIVIL DIN LILLE

— 4 Octombrie 1912 —

Executor testamentar.—Incetarea misiunii sale.—Incetarea sezonei.—Art. 1032 C. fr. (917 C. civ. rom.).

Misiunea executorului testamentar nu mai încetează astăzi, ca în dreptul vechiu francez, prin încetarea sezonei ce i-a fost conferită de către testator.

Mandatul executorului testamentar, mandat de o natură cu totul specială, consistând în executarea testamentului, continuă cât timp ultima voință a defunctului n'a fost adusă la îndeplinire, el neîncetând decât atunci când nu mai este ce execută.

(Din Recueil Phily, anul 1913, p. 11)

OBSERVAȚIE. — Nu vom insista asupra naturii mandatului executorului testamentar; destul este să spunem că acest mandat este de o natură cu totul specială (mandat *post mortem*). «L'executore testamentario e un mandatario sui generis diverso dal mandatario del diritto comune», zice un autor italian¹). Executorul testamentar reprezintă pe defunct, zice Curtea din București, deși lucrează în interesul creditorilor și al legatarilor²).

¹) Vezi Filippini, *Corso di diritto civile italiano*, XI, 675, p. 491. Cpr. Ricci, *Corso teorico-pratico di diritto civile italiano*, III, 445, p. 984, 985; Planiol, III, 2814; Baudry et Colin, *Don. et testaments*, II, 2584; etc.

²) Vezi *Dreptul din 1888*, No. 21, p. 166. Cpr. Marcadé, IV, 147; Demolombe, XXII, 5; Thiry, II, 490; Laurent, *Principes*, XIV, 323 și *Droit civil international*, VI, 108 urm.; Zachariæ, *Handbuch des französischen Civilrechts*, IV, § 725, p. 447, text și nota

Dar dacă trecem repede asupra acestui punct, ne propunem să insistăm ceva mai mult asupra punctului relativ la încetarea mandatului conferit executorului testamentar.

Ca orice mandat în genere (art. 1552 § 3), sarcina executorului testamentar se stinge odată cu moartea lui și nu trece la moștenitorii săi (art. 917). Moștenitorii lui vor observa însă dispoziția art. 1559, înștiințând pe părțile interesate de moartea autorului lor și îngrijind până atunci de ceea ce împrejurările reclamă pentru ca executarea testamentului să nu fie compromisă.

Ei vor da, deasemenea, socoteală în privința gestiunii începute de autorul lor.

Legea presupune în art. 917 că sarcina de executor testamentar a fost conferită unei persoane fizice determinate, căci dacă testatorul nu s'a referit la persoană, ci la calitatea ei, precum ar fi, de exemplu, în cazul când s'ar fi rânduit executor testamentar pe procurorul cutării tribunal, pe primarul cutărei comuni, pe rectorul Universității, pe decanul avocaților cutării barou, etc., funcțiunea executorului testamentar nu va încetă prin moartea titularului; pentru că, în toate aceste cazuri, testatorul s'a referit la calitatea de procuror, primar, rector, decan, etc., care nu moare, ci trece la alte persoane³).

Deși legea nu vorbește decât de moartea executorului testamentar (art. 917), totuși mai sunt și alte cazuri care aduc stingerea a estui mandat special. Astfel, misiunea executorului testamentar mai încetează :

¹o Prin aducerea la îndeplinire a dispozițiilor de ultimă voință ale testatorului, căci în urma executării testamentului, misiunea executorului testamentar nu mai are niciun obiect. «Iată cum se exprimă în această privință Zachariæ: «*Da-gegen erlischt der dem Testamentsvollstrecker ertheilte Auftrag überhaupt erst mit der vollständigen Beendigung seines Geschäfts, also der Durchführung der testamentarischen Anordnungen*», ceea ce înseamnă că: mandatul încredințat executorului testamentar nu se stinge decât atunci când el și a îndeplinit complectamente gestiunea și odată cu executarea complectă a dispozițiilor testamentare⁴).

²o Prin renunțarea sau demiterea executorului testamentar⁵). *Nemo ad factum cogi potest*. Cât

2 (ed. Crome); Massé-Vergé, III, § 491, p. 259, nota 10. Vezi asupra controversiei ce s'a ivit în privința naturii acestui mandat special, Belgien. *Encyclopédie du droit civil belge*, III, art. 1025, No. 1, p. 305 (ed. a 3-a).

³) Vezi Zachariæ, *Handbuch des fr. Civilrechts*, IV, § 725, p. 455, nota 31 (ed. Crome); § 715, p. 367, nota 31 (ed. Anschütz) și toți autorii.

⁴) Zachariæ, *op. cit.*, p. 455 (ed. Crome).

⁵) Cpr. Ricci, *op. cit.*, III, 459, p. 1006; Baudry et Colin, *op. cit.*, II, 2694, etc.

pentru moștenitori sau legatari, ei nu pot nici într'un caz să revoace pe executorul testamentar, fiindcă el nu este mandatarul lor, ci al testatorului⁶⁾.

3° Prin revocarea executorului testamentar, de justiție, după cererea celor interesați, pentru incapacitate sau rea credință (analogie din art. 385, § 2 C. civ.)⁷⁾.

4° Misiunea executorului testamentar mai încetează, după unii, prin interdicția, falimentul sau insolabilitatea sa⁸⁾.

5° În fine, mandatul conferit de testator, executorului testamentar, încetează prin anularea testamentului, care trebuia adus la îndeplinire, pentrucă, în urma acestei anulări, executorul testamentar nu mai are ce execută⁹⁾.

În toate aceste cazuri, executarea testamentară încetând în mod absolut, legatarii particulari și celelalte părți interesate nu sunt în drept a cere dela justiție rânduirea unui nou executor testamentar, ci au numai facultatea de a urmări drepturile lor, pe căile ordinare, contra moștenitorilor sau legatarilor universali. În dreptul actual, funcțiunea executorului testamentar nu poate, în adevăr, fi dativă.

Acestea sunt modurile de încetare ale misiunii executorului testamentar. Încetarea seziunii sau expirarea termenului de un an, termen care nu poate fi prelungit nici de judecători, nici de testator¹⁰⁾, nu aduce deci încetarea mandatului conferit executorului testamentar, dacă testamentul nu este încă pe deplin executat. Cât timp mai sunt legate particulare de plătit, executorul testamentar își păstrează deci misiunea

sa; însă, în asemenea caz, el este un executor testamentar fără sezină, ca și cum posesiunea mobilelor nu i-ar fi fost conferită nici odată.

Nu trebuie deci să confundăm sezina cu executarea testamentară, după cum făcea dreptul vechiu francez¹¹⁾, pentrucă executorul testamentar este obligat a se îngriji de aducerea la îndeplinire a testamentului, cu toate că sezina ar fi încetat. Este adevărat că Zachariæ von Lingenthal a făcut această confuzie regretabilă¹²⁾, însă autorii observă, cu drept cuvânt, că aceasta este o eroare a savantului profesor dela Heidelberg.

Iată cum profesorul Cromme, care a revăzut și remaniat opera lui Zahariæ, răstoarnă teoria acestui autor:

«Fără cuvânt Zachariæ susține că mandatul executorului testamentar, investit cu sezina, se stinge odată cu încetarea ei. Dreptul și datoria sa de a veghea la executarea ultimelor dispoziții ale testatorului sunt independente de sezină»¹³⁾.

Acestea sunt adevăratele principii, pe care le admit autorii¹⁴⁾, și pentru prima oară de când există codul civil jurisprudența franceză a avut a le consacra. De aceea am crezut de cuviință a împărtăși această importantă sentință cetitorilor ziarului nostru. Numai de n'ar trece, ca multe altele, nebagată în seamă.

D. ALEXANDRESCO

¹¹⁾ Pothier, *Don. testamentaires*, VIII, 231, p. 289 (ed. Bugnet).
¹²⁾ Iată cum se exprimă acest autor: «Die Vollmacht des Testamentvollziehers erlischt: nach Ablauf eines Jahres, wenn und in wie fern dem Testamentsoziher die Gewähr des Nachlasses erteilt worden ist» (op. cit., IV, § 715, p. 367 (ed. Anschütz)).

¹³⁾ «Mit Unrecht behauptete Zachariæ, dass das Mandat der Testamentsexekutors, der die saisine hat, Beendigung der saisine erlösche. Das Recht und die Pflicht, über die Ausführung der letztwilligen Anordnungen des Testators zu wachen, ist von der saisine unabhängig» (Handbuch des fr. Civilrechts, IV, § 725, p. 455, nota 29, ed. Grome).

¹⁴⁾ Vezî Massé-Vergé, III, § 491, p. 265, nota 33; Marcadé, IV, 153; Laurent, XIV, 344, 381; Cas. rom. Bult. S-a 1-a, anul 1881, p. 298 și *Dreptul din 1881*, No. 40. Durată mandatului executorului testamentar, zice această decizie, este limitată la un an numai în cât privește gestiunea mobilelor ce i s'a încredințat; afară de acest caz excepțional, mandatul lui nu este estrăns la un timp determinat.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTE NOASTRE CURTI DE CASATIE¹⁾

CASATIE S. I

Recurentul N. Simion prin avocat A. Davis.

Intimatul Avram Iarchi prin d-l avocat Iosefachi.

Tutelă. — Ajungerea minorului la majoritate. — Dacă tutorele mai poate face recurs în

numele minorului, după ce minorul a devenit major.

1. O tutelă încetând de drept prin ajungerea minorului la majoritate, dela această dată tutorel este devestit de mandatul general conferit de lege în virtutea căruia a reprezentat pe minor în toate actele civile, judiciare sau extra-judiciare.

Prin urmare, este neadmisibil un recurs făcut de o persoană în calitate de tutore, după ce minorul a de-

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare. Redacția

venit major, întrucât aceea persoană nu mai avea calitatea de tutore la acea dată. (Cas. s. I, decizia No. 559, din 9 Octombrie 1913, prin care se declară neadmisibil recursul făcut contra deciziei Curței de apel București, s. IV, No. 2/913).

Recurenta Ștefana P. Manea ș. a., prin d-l avocat I. Polisu. Intimatul Ioana P. Vasile prin d-l avocat Negrișescu.

Partagiu. — Dacă partagiul poate fi cerut când se opune prescripția de 30 ani de către unul din comuniști. — Art. 729 c. civ.

2. Din art. 729 c. civ., rezultă cum că diviziunea nu poate fi cerută dacă se opune prescripțiunea, adică, dacă unul dintre comuniști dovedește că a posedat tot sau o parte din averea comună în mod exclusiv și cu titlu de proprietar, timp de 30 ani, cu alte cuvinte, că a schimbat posesiunea precară de comunist în posesiune utilă, care să-l poată duce la prescripțiune.

Prin urmare, săvârșește un exces de putere tribunalul și violează art. 729 c. civ., când respinge prescripția invocată de unul din comuniști, lăsând a se înțelege că în timpul stărei de indiviziune nu poate fi vorba de o posesie exclusivă și cu titlu de proprietar din partea unora din comuniști. (Cas. s. I, decizia No. 570 din 14 Octombrie 1913, prin care se casează sentința Tribunalului Ilfov s. II No. 806/913).

CASAȚIE S. II

Recurentul P. Constantinidi, lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror general Sc. Popescu.

Martori. — Ascultarea unora din ei, și lipsa celorl'alți. — Ne stăruința părții de a se ascultă și ceil'alți. — Dacă se poate cere casarea pentru neascultarea lor.

1. Când inculpatul nu stăruie în ședință să se asculte și ceilalți martori cari au fost propuși în apărarea sa și lipsesc, tribunalul poate interpreta această tăcere a sa ca o renunțare din parte-i la acei martori, așa că neascultarea lor nu dă loc la casare. (Cas. s. II, decizia penală No. 1795 din 11 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Ilfov, s. I, No. 361/913).

Recurenta Advocatura Statului din jud. Buzău, lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror N. I. Zamfirescu.

Codul silvic. — Cuptor pentru fabricarea varului. — Construirea lui în apropierea pădurei statului. — Dacă constituie contravenția prevăzută de art. 66 și 69 c. silvic.

2. Faptul de a construi un cuptor pentru fabricarea varului în apropierea unor păduri ale statului nu cade sub prevederile art. 66 și 69 din codul silvic, care opresc numai a se construi în interiorul pădurii cupatoare pentru fabricarea varului, cum și de a aprinde focul în pădure sau în jurul ei la o distanță de 100 metri.

Din împrejurarea că, la exploatarea cuptorului de var, care este construit în afară de raza pădurii statului, se face foc pentru a se încălzi cuptorul, nu se poate numai

decât conchide că un asemenea fapt s'ar subsuma în art. 69, căci acest text de lege oprește aprinderea focului, iar nu și construcțiunea de cupatoare de var, când ele sunt așezate în afară de raza pădurei. (Cas. s. II, decizia penală 1845, din 16 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Tribunalului Buzău s. II No. 397/913).

CASAȚIE S. III

Recurentul Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu. Intimatul St. Balabanof, prin d-l avocat Gane Marinescu.

Licențe. — Debitant cu ridicata. — Vânzare de vin în cantitate de trei decalitri. — Contravenție. — Art. 8 l. licențelor.

1. După art. 8 din legea licențelor din 1908, numai vânzările de vinuri mai mari de trei decalitri sunt considerate ca vânzări cu ridicata, de unde rezultă că vânzările de trei decalitri trebuiesc a fi considerate ca vânzări cu amănuntul.

Violează dar această dispoziție a legii tribunalul, când apără de amendă pe un debitant cu ridicata, care a vândut vin în cantitate de trei decalitri, adică cu amănuntul. (Cas. s. III, decizia No. 348, din 16 Septembrie 1913, prin care s'a casat sentința Trib. Teleorman, No. 97/913).

Recurentul N. Demetriade prin d-l avocat M. Cristescu.

Intimatul C. N. Popescu ș. a., prin d-l avocat Rîșoanu.

Vindere-cumpărare comercială. — Neexecutarea contractului. — Dreptul la daune, deși partea n'a uzat de art. 68 c. comercial. — Martori. — Listă. — Mențiunile ce ea trebuie să cuprindă. — Sancțiune. — Art. 186 pr. civ.

2. a) Art. 68 din Codul comercial nu aduce nici o derogare dela dreptul comun, ei creiază numai dispozițiuni de favoare pentru comercianți, dispozițiuni de care aceștia sunt liberi să uzeze sau nu; de unde rezultă că dacă partea nu uzează de drepturile ce le acordă Codul de comerț, are totuși acțiunea în daune după dreptul comun.

b) Dispozițiunea art. 186 pr. civ. de a se arăta în lista de martori pe lângă numele și pronumele martorilor, și profesiunea și domiciliul lor, are de scop să împiedice amănările din cauza negăsirii sau contestării martorilor. Dacă deci instanța de fond constată că martorii pot fi bine identificați numai cu numele și pronumele lor, această apreciere a instanței de fond scapă de sub controlul Curții de Casație. (Cas. s. III, decizia No. 360, din 23 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Tribunalului Dolj, s. III, No. 60/913).

Ecouri dela examenele de drept

XLVIII

— Când se da *actio quod metus causa* și când *exceptio quod metus causa*?

— *Actio quod metus causa* se da, când frica era mai puternică, mai mare; iar *exceptio quod metus causa* se da, când frica era mai mică!